

Kronkelveld

Jaarverslag 2011

Zorg voor ons landschap

De twaalf provinciale organisaties voor landschapsbeheer vormen samen Landschapsbeheer Nederland. Dit samenwerkingsverband streeft naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch en mooi cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Landschapsbeheer werkt nauw samen met particulieren, boeren en overheden, die eigenaar zijn van 80 procent van het Nederlandse buitengebied. Met haar expertise en duizenden enthousiaste vrijwilligers levert Landschapsbeheer een bijdrage aan de verdere ontwikkeling van ons levende landschap. Belangrijk einddoel is dat mensen zelf aan de slag gaan met de zorg voor het landschap bij hen in de buurt.

De activiteiten van Landschapsbeheer zijn ondergebracht in vier kernprogramma's.

Zorg voor ons landschap
DAT DOEN WE SAMEN

Landschapsbeheer is een professionele vrijwilligersorganisatie. Samen met grond-eigenaren werken duizenden vrijwilligers aan beheer, herstel en ontwikkeling van ons landschap. Zij doen dat met kennis van de bijzondere landschappen die Nederland heeft, zoals de Drentse hei, de Brabantse vennen en de Noord-Hollandse polders. Landschapsbeheer zorgt voor opleiding, begeleiding, gereedschap en veilige werkomstandigheden.

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

Met inzet van kennis en middelen stimuleert Landschapsbeheer de ecologische ontwikkeling van de grond waarop wij wonen en werken. Zij doet dat met oog voor de regionale verscheidenheid die onze provincies elk een eigen karakter geeft. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het zorgt voor evenwicht tussen mens en natuur. Zo'n omgeving is een erf, in de ruimste zin van het woord.

Zorg voor ons landschap
RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

Landschapsbeheer streeft naar integrale landschapszorg met speciale aandacht voor het verbeteren van leefgebieden voor bedreigde en/of streekeigen plant- en diersoorten. De provinciale organisaties beschikken over de specifieke kennis die nodig is om de regionaal sterk verschillende leefgebieden ook op kleine schaal in stand te houden, zoals in boomgaarden en groenstroken. Dat verzekert een levend landschap voor de toekomst.

Zorg voor ons landschap
BAKENS IN DE TIJD

De natuur en de mens laten sporen na in het landschap. En er komen voortdurend nieuwe sporen bij: van pingoruïnes uit de ijstijd en grafheuvels uit de prehistorie, tot houtwallen, knotbomen en zelfs de begroeide vuilnisheuvels van nu. Die natuurlijke en culturele landschapselementen vertellen verhalen over ons landschap. Landschapsbeheer leert ons die verhalen lezen en stimuleert daarmee het beheer van landschapselementen zodat zij ook in de toekomst een eigen plaats hebben.

Colofon

Titel : Jaarverslag Kronkelveld
Auteur : Sia Schipper & Petra Borsch
Datum : Maart 2012
Foto voorkant : Gerda Roelofs en Elly Nijhuis
Foto's : Gerda Roelofs, Elly Nijhuis, Irene Hoff en Sia Schipper

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03
8232 JP Lelystad
t: (0320) 294939
e: Flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheer.net

Inleiding

Eigenlijk zoals elk jaar is er weer hard gewerkt door de vrijwilligers. De groep is groeiende en bestaat uit 25 vrijwilligers. Met elkaar zijn zij 8x actief geweest op werkdagen en is er 144,65 uur gewerkt in het gebied.

Leerlingen van de 'Flierefluiter' zijn dit jaar niet aan de slag geweest, zoals na elke dunning volgt er een periode waarin niet gezaagd wordt op grote schaal. Voor de school hield dit in dat er even geen werk was voor zoveel 'handen'.

In het afgelopen jaar heeft de werkgroep Kronkelveld zich de volgende doelen gesteld:

- Een geschikte leefomgeving bieden voor beschermde planten en dieren;
- Verschralen van enkele stukken ruig gras die een verdichte strooisel laag kregen en verbossing in deze gedeelten tegen gaan. Door het zeisen en bosmaaien is er na 2 jaar een goed resultaat behaald met zichtbaar een minder dikke grasmatten;
- Wortelopslag van Grauwe abeel (*Populus x canaescens*) verwijderen. Bij deze abelen een struikenrand ontwikkelen;
- De poel voor dichtgroeiende behoeven doormiddel van "schonen". Het uitdiepen door de gemeente vorig jaar heeft goed gewerkt.
- Behoud Kronkelveld voor Almere.

In de omgeving van Kronkelveld zijn de bewoners blij met het gebied; er wordt volop gewandeld en men is zeer betrokken bij het behoud van dit bijzondere stukje groen in Almere Haven.

Gelukkig kunnen wij berichten, dat de gemeente heeft toegezegd Kronkelveld te behouden voor de toekomst. Al komen er in de toekomst meer woningen, Kronkelveld blijft bestaan!

De planning en beheerwerkzaamheden van “Kronkelveld” 2011:

- 26 februari: Knotten: De Wilgen.
 Snoeien en zagen: Struiken en bomen.
 Opschot steken: Abelen en Kornoelje verwijderen.
 Takkenrillen herstellen met het snoeihout.
- 26 maart: Keren en opzetten: De broeihoop.(Van 2 broeihopen 1 nieuwe maken)
 Vrouwtje van de Ringlang legt eieren in juni/juli.
- 14 mei: Maaien met de zeis: De zomerbloeiërs, één veldje aan de kant van de Abelen bij de Meerveldstraat. Dunloppad bij informatie bord.
 Het pad van Kronkelveld en overhangend groen snoeien. Het maaiafval nu naast de gekeerde broeihoop.
- 4 juni: De berm van Kronkelveld aan de Meerveldstraat.
 Knippen/snoeien, overhangend groen.
- 16 juli: Maaien met de zeis: Riet en grasvegetatie bij de bank aan het Dunloppad en pad door Kronkelveld. (Let op de orchideeën)
- 10 september: Maaien met de zeis: Grasvegetatie. Opschot steken/maaïen van Abelen.
 Kleine boompjes verwijderen. Knippen/snoeien, overhangend groen.
- 8 oktober: Poel schonen.
 Wand achter de poel afsteken.
 Maaïen met de zeis: Riet en kruidenlaag rondom de poel.
 Snoeien: Overhangend groen aan de Meerveldstraat.
- 5 november: Maaïen met de zeis: De zomerbloeiërs; één veld aan de Meerveldstraat.
 De groenstrook aan het Dunloppad.

Bosmaaïen:

Planning voor Bob, na overleg met hem in de maand juli.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 5 maart 2011:

Aanwezig: Diny Hegeman, André ter Haar, Paul Roelofs en Sia Schipper (**4 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur-12.00 uur (**2uur**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Kronkelveld, 1000 vierkante meter stadsnatuur, wordt sinds 2003 door buurtbewoners van “de Velden”, in samenwerking met Landschapsbeheer Flevoland en de Gemeente Almere, beheerd. De maandelijkse werkochtenden zijn op vrijwillige basis. De enthousiaste groep vrijwilligers is betrokken bij Kronkelveld en heeft deze “natuurtuin” van de toekomst voor Almere Haven op de kaart gezet.

De werkochtend die eigenlijk gepland stond voor zaterdag 27 februari, was vanwege de slechte weersomstandigheden verzet naar 5 maart. Het was op deze zaterdagochtend droog en de temperatuur schommelde rond de 6 graden. Met een kleine ploeg zijn de wilgen geknot. Het snoeihout is gebruikt om de takkenrillen aan te vullen en te herstellen. Van de wilgen (Salix) zijn in Nederland tien soorten bekend. In Kronkelveld staan vier soorten wilgen: De Boswilg, de Schietwilg, de Grauwe wilg en de Katwilg. De laatste wordt in de vorm van de knotwilg gesnoeid. De Boswilg bloeit als eerste. De wilg is een uitermate geschikte pioniersboom van de polder. Hij ontwatert goed, kan tegen natte voeten en doorstaat een flinke windvlaag. Oude wilgen komen helaas zelden voor. Ze hebben te lijden onder “de watermerk ziekte” waardoor dikke takken aan de stam wegrotten en tijdens hevige storm inscheuren en zelfs afknappen. Wilgenkatjes zijn, na de winter, één van de eerste voedselbronnen voor insecten, solitaire bijen en hommels. Mocht je tijdens een werkochtend plotseling behoefte krijgen aan een pijnstiller, kauw eens op een wilgen twijgje. De bast bevat Salicylzuur, het bestanddeel van de “Aspirine”. Kronkelveld is weer klaar voor het komende seizoen, het voorjaar. De vrijwilligers keken terug op een heerlijke werkochtend in onze geliefde “natuurtuin”.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 26 maart 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, José van Loo, Nathan Kos, Irene Hoff en Sia Schipper (5 personen)

Werkuren: van 10.00 – 12.00 uur (2uur)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Na een week met prachtig voorjaarsweer was het op deze zaterdagochtend iets minder zonnig en warm. De temperatuur lag rond een graad of tien. Er viel zo nu en dan een klein spatje regen. Opnieuw is er met een kleine groep vrijwilligers veel werk verzet. De broeihoop is gekeerd. Met een riek is het oude en ingeklonken planten materiaal naar een ernaast gelegen plek verplaatst. De onderste laag van de broeihoop was gedurende het jaar goed gecomposteerd en was een goede leefomgeving voor wormen, pissebedden en andere opruimers in de natuur. De felbegeerde eierschalen van de Ringslang zijn ook dit jaar niet gevonden. Wel is er nu een nieuwe plek ontstaan voor het maaiafval van dit jaar en als de Ringslang in Kronkelveld komt, heeft zij een goede plek om eieren te leggen. De Ringslang legt deze in juni. Rondom de broeihoop komen de Brandnetels weer op. Dit kruid wordt ook wel een "waardplant" genoemd. Vlinders gaan hierbij graag te gast. En leggen eitjes, in kluwen, onderaan het blad. De rups, het voorstadium van de vlinder, kan zich tegoed doen aan het brandnetelblad. De aanwezige brandharen beschermen de rupsen tegen zangvogels. Een rupsje is een heerlijk maal voor hun opgroeiend kroost in het voorjaar. Op deze werkochtend is ook een begin gemaakt met het nieuwe pad door Kronkelveld; de toekomstige Beeldenroute. Een klein aantal bomen is gezaagd met de beugelzaag en struiken, het opschot, is verwijderd. De beheeractiviteiten zorgen ervoor dat er voor de bezoeker en/of wandelaar steeds meer te genieten valt in Kronkelveld.

pauwoogpijlstaart (Smerinthus ocellata)

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 14 mei 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, Gerda Roelofs, José van Loo, Nathan Kos, André ter Haar, Frank Kolsteeg, Tico Kolsteeg, Isa Kolsteeg en Sia Schipper. (9 personen)

Werkuren: van 10.00 uur - 12.30 uur (2 ½ uur)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

In de weken voorafgaande aan deze werkochtend was het weer, volgens het KNMI vroeg zomers (plus 20 graden). Op de werkochtend was de temperatuur rond de 15 graden en dat is normaal voor de tijd van het jaar. En het was opnieuw droog! Met de zeis is een groot deel van de "ruigte" binnen en om Kronkelveld onder handen genomen. Soortenarme ruigten worden door het maaien kansrijke veldjes voor nieuwe bloeiende voorjaarsbloeiërs. De enorme hoeveelheid maaiafval is met de kruiwagen naar de broeihoop gebracht.

De ruigte binnen en om Kronkelveld bestaat op dit moment uit de volgende bosplanten: Dolle Kervel, Bijvoet, Koninginnekruid, Margriet en Wolfspoot. Look zonder Look, een waardplant van het Oranjetipje, een vlinder, is ontdekt. Dit kruid ruikt naar ui (look), maar onder aan de stengel groeit geen ui. Bij de geknotte Wilgen komen de gevlekte- en ongevlekte Rietorchis op. Zij bloeien medio juni (foto). Het plukken of uitsteken is wettelijk verboden. De buitenrand, met overhangende takken van de Linde, Sleedoorn en Liguster, is flink teruggesnoeid. De maandelijkse beheeractiviteiten door kinderen en volwassenen maken van Kronkelveld een prachtig stuk cultuurlandschap.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 4 juni 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Nathan Kos, André ter Haar, Maartje Glasz, Irene Hoff, Eric Bodar en Sia Schipper. **(8 personen)**

Werkuren: van 10.00 uur – 12.00 uur **(2 uur)**

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Het zomert in Nederland. De temperatuur op deze werkochtend schommelde rond de 25 graden en er was in de dagen ervoor weinig of geen regen gevallen. De poel is mede door de droogte naar een laag waterpeil gezakt. Hier en daar sprong een kikker van de kant in de poel. De veldjes met “kruiden” en “opschot” van Abelen lijden zichtbaar minder onder het regen tekort. Deze zijn met de zeis gemaaid. Het overhangende groen langs het pad door Kronkelveld is gesnoeid door één van onze jongere vrijwilligsters. Overal ligt veel “vruchtpluis” van de vrouwelijke Abelen. Op sommige plekken waan je je in een sneeuwlandschap. Op de avond voor de werkochtend zijn helaas, opnieuw twee takkenrillen in brand gestoken. Een oplettende buurtbewoner belde de brandweer, waardoor de schade dit jaar enigszins beperkt bleef. In het veldje bij de knotwilgen staan een groot aantal Rietorchissen in bloei. Het zaad, dat in oktober is gevormd, is verspreid. Vlakbij de poel staan nieuwe planten te bloeien. De eikenprocessierups is in de buurt van Kronkelveld gesignaleerd en door de gemeente met apparatuur weggezogen. Op de eiken binnen Kronkelveld hebben we de plaagdieren gelukkig nog niet aangetroffen. Het was door het mooie weer opnieuw een geslaagde werkochtend.

Foto: Gerda Roelofs.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 16 juli 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, José van Loo, Frank Kolsteeg, Tico Kolsteeg, Isa Kolsteeg, Irene Hoff en Sia Schipper. **(7personen)**

Werkuren: van 10.00 – 12.15 uur **(2 uur en 15 min.)**

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Na een week met enkele dagen veel regen en wind, ronduit herfstig weer, begon de werkochtend zonnig. De temperatuur was aangenaam, rond een graad of twintig. Kronkelveld is vooral groen; bomen, struiken en de kruiden zijn binnen een maand opnieuw flink gegroeid. Met de zeis en snoeigereedschap zijn het wandelpad en de buitenrand “aangepakt” Een deel van de steile wand achter de poel is met een schep afgestoken. Deze wand geeft metselbijen een zonnige gelegenheid om voor nageslacht te zorgen. Tussen het weelderig, tierende Kleefkruid op de zandberg werden wel vijftien salamanders gesignaleerd. Ze kropen uit holletjes in het zand. Na deze ontdekking is de steile wand niet verder afgestoken. Langs het wandelpad bloeien nu de Brede Wespenorchissen. De Rietorchissen zijn uitgebloeid en vormen zaden. We hebben opnieuw mogen ervaren, dat de beheeractiviteiten binnen Kronkelveld een goed leefklimaat bevorderen; bedreigde amfibieën, salamanders, en orchideeën kunnen zich handhaven en vermeerderen.

Foto: Irene Hoff.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 10 september 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Irene Hoff, Eline Cult, Jeanne Horst, Fokko Minnema en Sia Schipper. **(7 personen)**

Werkuren: van 10.00 – 12.15 uur **(2 uur en 15 min.)**

Arbowet: Geen bijzonderheden.

De afgelopen maanden is er veel regen gevallen. En is de zomer de natste sinds tijden. Om precies te zijn natter dan elke zomer sinds 1906. Door al die buien zagen we de zon 83 uur minder dan in een gemiddelde zomer, meldt het KNMI. Gelukkig was het op onze werkochtend droog en lag de temperatuur rond de 26 graden. Door de hoge vochtigheidsgraad was het werken vermoeiender dan anders. Er is opnieuw veel gemaaid met de zeis. De broeihoop voor een Ringslang is een enorme berg geworden. De poel is geschoond; grote hoeveelheden waterpest en een beetje Riet zijn eruit gehaald met de sloothaak en bladharken. Door het omwoelen van de kleiige bodem kwam er een enorme stank naar boven. Dit was erger dan andere jaren. Poelslakken en Posthoornslakken gedijen goed in de poel en lagen samen met zoetwaterpissebedden tussen de waterpest op de kant. Ze vinden hun weg weer terug naar het water. Schaatsenrijders liepen in groepjes op het water. Ze kunnen op het waterlopen doordat ze kleine luchtbellen rond de pootjes hebben. Het zegt iets over de waterkwaliteit. Die is goed. Kronkelveld is op dit moment uitermate "groen" en de waterhoogte van de poel laat dit jaar niets te wensen over.

Foto: Irene Hoff

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 15 oktober 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, Eline Cult, José van Loo, Jeanne Horst, Irene Hoff, Diny Hegeman, Mieke Stevens, Nathan Kos, Frank Kolsteeg, Tico Kolsteeg, Petra Borsch, Eric Bodar, Sia Schipper (**13 personen**)

Werkuren: van 10.00 – 12.15 uur (**2 uur en 15 min.**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

De afgelopen dagen kenmerkte het weer zich door aangename en soms uitzonderlijk hoge temperaturen. Dit alles had te maken met een hogedruk gebied dat in de buurt van Nederland lag. In de nacht van vrijdag 14 oktober op zaterdag 15 oktober was er vorst aan de grond. Er hing mist boven de velden bij Kronkelveld. De zon had voldoende kracht en scheen weldra volop. Het kwik lag rond een graad of dertien. De temperatuur was prima om te zagen, te snoeien en takkenrillen te vernieuwen en aan te vullen. De vrijwilligers hebben met elkaar hard en met een fantastisch resultaat gewerkt. Tijdens een bijzonder natuurmoment hebben we een ligplaats van twee reeën, binnen Kronkelveld, bekeken. Een hoefafdruk was zichtbaar op de plek waar een ree het blad had weg geschraapt om vervolgens op de kale aarde de nacht door te brengen. In een overjarige takkenril werden sporen, doorgeknaagde hazelnoten, van een muizensoort gevonden. De noten waren naar de takkenril gesleept om daar in alle rust te worden leeggegeten. In Kronkelveld voelt mens en dier zich op z'n gemak en blijkt ecologie geen fantasie.

Foto: Elly Nijhuis

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 12 november 2011:

Aanwezig: Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Jeanne Horst, José van Loo, Diny Hegeman, Irene Hoff, Nathan Kos, Paul Soedarso, Gini en Gwendoline Soedarso, André ter Haar, Eric Bodar, Fokko Minnema en Sia Schipper **(14 personen)**

Werkuren: van 10.00 uur – 12.15 uur **(2 uur en 15 min.)**

Arbowet: Geen bijzonderheden.

De herfstperiode verloopt dit jaar onder invloed van een stabiel Hogedruk gebied boven Polen droog met af en toe zon. De lage bewolking van de laatste dagen hadden deze werkochtend minder kans en het was daardoor schitterend weer. De temperatuur schommelde rond de 12 graden. Prima weer om de handen uit de mouwen te steken. Er werd opschot gesnoeid, takkenrillen hersteld, en ingezaaid. Tussen de knotwilgen is Ratelaar en op de door de Gemeente afgeplagde veldjes is dijk/talud mengsel van Cruydt-Hoek gezaaid. Deze ochtend was TV Flevoland op bezoek om de werkzaamheden van de vrijwilligers te filmen en de vrijwilligers te interviewen over dit prachtige bewonersproject. Menigeen had gehoor gegeven aan de oproep om op deze bijzondere dag aan het werk te gaan, in Kronkelveld. We kwamen goed voor de dag met het grote aantal enthousiastelingen.

Foto: Gerda Roelofs

De opnames zijn op 25 november in het programma “Natuurlijk Flevoland” te zien. Gerard van Ommen nam de interviews in een ontspannen sfeer af. De televisie ploeg voegde op deze herfstdag iets extra's toe aan deze werkochtend en dat was merkbaar aan de vrijwilligers. Er werd veel gelachen.

Dit jaar is de inzet van de vrijwilliger opnieuw goed te zien. Door alle beheeractiviteiten is het middelste gedeelte veranderd in een bosachtige structuur. De randen zullen zich de komende jaren kenmerken door bloeiende kruiden. In de ruim aangelegde poel overwinteren kikkers en andere waterdieren. Het wandelpad door Kronkelveld is er. Het is duidelijk, dat er meer mensen doorheen wandelen. De komende maanden hebben we een winterstop, zodat Kronkelveld en haar "bewoners" in alle rust het winterseizoen doorkomen. De beheerwerkzaamheden van het jaar 2011 zijn afgesloten met een cadeautje voor de vrijwilligers; een vogelvoeder silo van Vogelbescherming Nederland en een zakje vogel strooivoer. De nieuwe jaar planning van 2012 is al verstuurd en ik kijk uit naar volgend jaar om opnieuw met de vrijwilligers aan de slag te gaan in ons fantastische Kronkelveld.

Sia Schipper

Coördinator van Kronkelveld

Foto: Gerda Roelofs

Kronkelveld

deelnemerslijst	Werk dagen		1	1		1	1
2011		Januari	(februari) maart	maart	april	mei	juni
datum			(26) 5	26		14	4
	10.00-12.00	geen	knotten, snoeien opschot steken en takkenrillen	keren omzetten broeihoop	geen	maaieren met de zeis zomerbloeiërs en pad	berm van kronkelveld aan de meerveldstraat knip/snoeien overhangend groen
Begeleiding			Sia	Sia		Sia	Sia
Deelnemers							
totaal aantal deelnemers			4	5		9	8
aantal uren			2	2		2,5	2
Totaal aantal gewerkte uren			8	10		22,5	16

	1		1	1	1		8
	juli	augustus	september	oktober	november	december	
datum	16		10	15	12		
	snoeien en maaieren met de zeis	geen	poel schonen	knotwilgen, dunnen en takkenrillen herstellen	maaieren met de zeis berm van kronkelveld	geen	
Begeleiding	Sia		Sia	Sia	Sia		
Deelnemers							
25 totaal aantal deelnemers	7		7	13	14		67
aantal uren	2,15		2,15	2,15	2,15		
Totaal aantal gewerkte uren	15,05		15,05	27,95	30,1		144,65